

HBH Projekt spol. s.r.o.

Váš dopis. čj. / ze dne: 18-04524 / 18. 6. 2018
Naše čj.: NPU-391/51032/2018
Vyřizuje: Ing. Jarmila Marková
Spisový znak: 820.3.1.

Kabátnickova 5
602 00 Brno

Olomouc 9. 7. 2018

Konzultační vyjádření podle § 32 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, ve věci projektové dokumentace pro územní rozhodnutí

Na základě Vaší žádosti č. j. 18-04524 ze dne 18. 6. 2018, kterou jsme obdrželi dne 26. 6. 2018, Vám s ohledem na zájmy památkové péče, a to ve věci „**žádosti o uplatnění stanoviska k projektové dokumentaci pro územní rozhodnutí „I/46 Olomouc – východní tangenta“**“, sdělujeme následující, přitom vycházíme z následujících údajů:

Poživatelem záměru je Ředitelství silnic a dálnic ČR, Správa Olomouc, Wolkerova 24a, 779 11 Olomouc.

Zpracovatelem projektové dokumentace je HBH Projekt spol. s.r.o., Kabátnickova 5, 602 00 Brno.
Datum zpracování: listopad 2017.

V dané věci byla prostudována pouze neúplná projektová dokumentace pro vydání územního rozhodnutí „I/46 Olomouc – východní tangenta“, poskytnutá zpracovatelem v papírové podobě.

Záměr „I/46 Olomouc – východní tangenta“ je požíván pro správní území města Olomouc (k. ú. Bystrovany, k. ú. Chválkovice, k. ú. Hodolany, k. ú. Holice u Olomouce, k. ú. Tověř a k. ú. Týneček).

Ochrana řešeného území z hlediska zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů – legislativní rámec:

V rámci řešeného území se nachází:

- **Ochranné pásmo areálu chrámu Navštívení P. Marie na Sv. Kopečku a areálu bývalého premonstrátského kláštera Hradisko (viz dále OP KH a SK)**, vyhlášené referátem kultury Okresního úřadu v Olomouci pod č. j. Kult. 2973/95/G, oprava administrativních chyb ze dne 10. 10. 1995 pod stejným číslem jednacím.
- **Nemovitá kulturní památka poutní alej s kostelem sv. Barbory, kapličkou a drobnými objekty**, zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod č. r. 40162/8-1741.

Řešené území je nutno chápat též jako **území s archeologickými nálezy** ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Popis navrhovaných prací: Předložená projektová dokumentace pro územní rozhodnutí navrhuje vybudování čtyřproudové silnice I/46 délky 7 350 m, spojující dálnici D35, silnici I/55 (výhledově dálnici D55) a silnici I/46 s napojením na Opavu (I/11, I/56) a dále na Polsko s nově

postavenými třemi mimoúrovňovými křižovatkami (MÚK Keplerova, MÚK Lipenská a MÚK Severní spoj), přeložkami silnic nižších tříd, účelových komunikací, polních cest a komunikací pro pěší a cyklisty, včetně dotčených inženýrských sítí. Ve své trase navržená silnice přetíná kulturní památku **poutní alej**, spojující dvě významné národní kulturní památky kostel na Svatém Kopečku a klášter Hradisko, včetně jejich **ochranného pásma** (v lokalitě č. 8).

Nové stavby, navržené na území OP KH a SK a kulturní památky poutní alej:

SO 101 – silnice I/46 Čtyřproudová silnice, postavená na náspu v rovnom terénu. V lokalitách Štěrkové a Celky u Chválkovice. Silnice je vedena v klesání 1,25% a následně ve stoupání 0,50%, proto, aby v místě křížení se stávající silnicí III/4432 do Samotíšek byl zásep co možná nejnižší. Na území OP KH a SK (km 5,4 – 6,4) je šířka komunikace v kategorii R 21,5/100 s nouzovými základy 22,00 m bez oboustranných valů.

SO 123 - přeložka silnice III/4432 Umožňující napojení přes okružní křižovatku (SO 126) na přeložku silnice II/4432 (SO 124) a MÚK Severní spoj (SO 113) na I/46 (SO 101). Zachovává propojení města Olomouce s obcí Samotíšky. Je vedena v souběhu s trasou silnice I/46 na jejím severním svahu, situovaným ke Svatému Kopečku. Začíná odpojením se z okružní křižovatky (SO 126), v km 1.958 kříží vodní tok Adamovka (SO243) a napojuje se na stávající silnici III/4432. Komunikace je navržena v šířce 7,5 m.

SO 125 - obratiště Na místní komunikaci. Stávající silnice III/4432 v místní části Chválkovice bude zaslepena a napojena na místní komunikaci (SO 160). Pro potřebu obsluhy území zde bude vybudováno obratiště.

SO 134 - přeložka stezky pro cyklisty a pěší Vede ve stopě stávající silnice III/4432 a silnici I/46 kříží nadjezdem (SO 222). Je to obousměrná stezka v šířce 2 x 1,5 m. Její násyp je navržen s vyztuženým svahem ve sklonu 5:1.

SO 159 - sjezdy ze silnice III/4432 Umožňují přístup na přilehlé zemědělské pozemky.

SO 160 - přeložka polní cesty Vedená v souběhu s navrženou silnicí I/46, podchází přeložku pro cyklisty a pěší (SO 134) pod lávkou (SO 222) a připojuje se na obratiště (SO 125). Je projektovaná jako jednopruhová polní cesta kategorie P 4,0/20, pokrytá nestmeleným kamenivem.

SO 163 - přeložky přístupových cest Samotnou výstavbou silnice I/46 dojde k znepřístupnění jednotlivých přiléhajících parcel. Pro jejich zpřístupnění bude podél tělesa silnice I/46 vedena souběžná travní cesta o šířce 3,00 m, která propojí stávající polní cesty a ostatní komunikace.

SO 209 - most na silnici I/46 přes vodní tok Adamovka. Most o délce 17,73 m a šířce 2 x 9,750 m převádí silnici I/46 přes původní vodní tok Adamovku. Konstrukce mostu je rámová, bez přesypávky, šikmá, bez mostních závěrů, bez ložisek. Most je založen na železobetonových pilotách. Na krajích mostu jsou vybudované železobetonové římsy s chodníky š. 1,55 m, zabezpečenými zábradlím a ocelovými svodidly.

SO 222 – lávka pro cyklisty a pěší přes I/46 Převádí přeložku stezky pro cyklisty a pěší (SO 134) přes východní tangentu, umístěná v místech současné silnice III/4432 (kulturní památka). Most je široký 3,00 m, dlouhý 114,70 m a výška je neuváděna. Je navržen jako spojitý nosník o pěti polích, příčně tvořený trámem s vyloženými konzolami, zakotvený do podloží železobetonovými pilotami.

SO 243 – most na silnici III/4432 přes Adamovku Most převádí přeložku silnice III/4432 (SO 123). Rámový most s jedním otvorem a kolmou světlostí 10,00 m, založen na železobetonových pilotách s krajními železobetonovými římsami o šířce 0,80 m se zábradelními svodidly.

SO 322 – přeložka 2-HOZ Toveř Je navržena svodnice, svádějící vodu z oblasti lesů na Svatém Kopečku, plochy komunikace a dešťovou vodu z přilehlých polí. Soutok 2-HOZ SO 322 s upraveným úsekem Adamovky SO323 bude opevněn kamennou rovnaninou s proklínováním. V místě křížení 2-HOZ se silnicí I/46 je navržen rámový propust 2x1xm s vnitřním sešikmeným korytem z venkovní strany zpevněn lomovým kamenem, uloženým do betonu.

SO 323 – úprava koryta 3-HOZ Droždín Je navržena úprava stávajícího koryta do šířky 1 m hloubky 1,6 m o délce 160 m s opevněnými stěnami rovnaninou s proklínováním.

SO 332 – přeložka kanalizace DN 600 Stávající kanalizace KT DN600 bude nahrazena novou o potrubí, uloženém v hloubce 3 m.

SO 367 – retenční nádrž č. 8 Slouží k ochraně vodního toku Adamovka. Do nádrže je zaústěna středová kanalizace – stoka I s krátkou protisměrnou větví I1.

SO 420 – přeložka vedení VN V Podpěrný bod stávajícího vedení VN je v kolizi s projektovanou silnicí I/46. Bude nahrazen dvěma stožáry před a za křížením vedení s projektovanou silnicí. Výška nad nivelitou projektované silnice bude min. 8 m.

SO 457 – přeložka podzemního sdělovacího vedení V hloubce 1,1 m pod stávajícím terénem jsou vedeny optické kabely, které budou ve střetu s navrhovanou silnicí. Bude provedena jejich přeložka do trubek PE 160 mm v délce 78 m a hloubce 1 m pod terénem.

SO 459 – přeložka podzemního sdělovacího vedení V hloubce 1,1 m pod stávajícím terénem jsou vedeny optotrubky, které budou ve střetu s navrhovanou silnicí. Bude provedena jejich přeložka do trubek PE 160 mm v délce 78 m a hloubce 1 m pod terénem. Současně bude přeložen dálkový metalický kabel, vedoucí pod stávající silnicí III/4432 v hloubce 1,1 m. přeložka bude provedena v délce 105 m.

Vymezení dotčených kulturně-historických (památkových) hodnot: V podmínkách OP KH a SK je uvedeno, že: „podmínky památkového ochranného pásma (zákaz změny kultury a omezení stavební činnosti) v lokalitě č. 4 a č. 8 se netýkají tzv. severního spoje a tzv. východní tangenty dle územního plánu sídelního útvaru Olomouc a to včetně jejich připojení na komunikační systém a eventuální stavby kanálu Dunaj – Odra – Labe. Konkrétní způsob realizace těchto akcí v daném území musí být ale odsouhlasen referátem kultury Okresního úřadu Olomouc“, v současné době tedy jeho nástupcem, kterým je odbor památkové péče Magistrátu města Olomouce.

Předmětem ochrany v plošně chráněném památkovém území je zachování základních urbanistických principů a hodnot daných historickým vývojem v návaznosti na areál chrámu Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku a areál bývalého premonstrátského kláštera Hradisko. Objekty a pozemky ochranného pásma tvoří přirozené kulturní prostředí, do kterého jsou klášter Hradisko a chrám Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku, a to včetně památkově chráněné aleje. Přitom je důležité zachování pohledového propojení obou uvedených staveb a zachování dominantního postavení jednotlivých prvků tvořících chráněný statek v krajinné a urbanistické struktuře.

Dopad prací uvedených v žádosti na dotčené kulturně-historické (památkové) hodnoty: Studie umístění a technického řešení východní tangenty byla již dříve posouzena oddělením památkové péče, odboru koncepce a rozvoje Magistrátu města Olomouce, a to kladně, viz č. j. OKR/OPP/0529/05/Ka ze dne 10. 2. 2005, č. j. SmOI/OKR/20/1049/2006/Ka ze dne 10. 6. 2006) a č. j. SmOI/OKR/20/1049/2006/VK ze dne 9. 9. 2008 (odůvodnění), přestože odborná písemná vyjádření NPÚ, ú. o. p. v Olomouci č. j. 1931/2001, č. j. 6810/2004, včetně závěru z týmového dne NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, ze dne 11. 5. 2001, byla záporná. NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, navrhovalo umístění silnice na území ochranného pásma pod úroveň terénu do tunelu, nebo zářezu. Schválená varianta dotčeného orgánu navrhuje přeložení stávající silnice III/4432, vedené poutní alejí, do ulice Železniční s křížením pod silnicí I/46 mimo území ochranného pásma OP KH a SK. Nová silnice I/46 je navržena na násypu v ploše OP KH a SK o výšce 1,5 – 4 m. V kritickém úseku území OP KH a SK je navržena souběžná přeložka silnice III/4432, která má být v pozvolné zatáčce napojena na stávající silnici, tj. poutní alej do Samotíšek. Tato přeložka rozšiřuje těleso silnice I/46 a silnice III/4432 o dva další pruhy. V trase původní aleje je v místě křížení navrženo zachování pouze cyklostezky, vedené po lávce přes navrženou komunikaci I/46.

Při jednání zástupců NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, se zástupci Ředitelství silnic a dálnic ČR a firmou HBH Projekt spol. s.r.o. v roce 2017 bylo projektanty konstatováno, že varianta umístění nové silnice do tunelu, nebo zářezu pod terén je z hlediska výšky podzemních vod ekonomicky nerealizovatelná.

Při zhodnocení dalších možností technického a dopravního řešení východní tangenty v OP KH a SK, a to s ohledem na kulturní památku poutní alej a ochranné pásmo, naše pracoviště jako odborná organizace státní památkové péče ve svém vyjádření k EIA - záměru „I/46 Olomouc – východní tangenta“ – ze dne 21. 6. 2017 pod č. j. NPU-391/41020/2017, adresovaném odboru památkové péče Magistrátu města Olomouce upřednostnila variantu přímého plnohodnotného přemostění silnice I/46 v původní trase poutní aleje. Tato varianta je z hlediska zájmů památkové péče přijatelnější, než navržená varianta objezdu přes ulici Železniční, a to za následujících podmínek:

- Silniční komunikace, procházející poutní lipovou alejí, musí po celé délce zachovat stejnou šířku, jako tomu bylo i v minulosti, kdy byl tento princip dodržován i při všech dílčích opravách a úpravách této komunikace.
- Most bude navržen a vybudován jako subtilní konstrukce a kvalitní architektura, podrobná modelace terénu u nového mostu a u silniční komunikace východní tangenty musí být přesně vyspecifikována a rozpracována v dalším stupni projektové dokumentace.
- Násypy u nového mostu a u silničního tělesa východní tangenty musí být tvarovány v plynulé volné křivce s tím, že podél mostu bude vytvořen rovný pás, do kterého budou vysazeny nové stromy, které budou tvořit součást ponechané aleje.
- Podél nového mostu na bočních náspech musí být vysazeny lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*), které napomohou začlenění nového mostu do okolní historické krajiny a současně budou navazovat na zbylou část, před několika lety obnoveného stromořadí. Spon mezi jednotlivými stromy musí být stejný, jako je tomu ve stávající části aleje.
- Sklon násypu silničního tělesa východní tangenty I/46 musí být na území ochranného pásma minimálně v poměru 1 : 15, v případě zemědělského využívání i více, aby nová silniční komunikace byla plynule začleněna do krajinného reliéfu.

Požadavky NPÚ ke konzultačnímu posouzení dokumentace pro územní rozhodnutí „I/46 Olomouc – východní tangenta“

S ohledem na předchozí odborné vyjádření NPÚ čj. NPU-391/41020/2017 ze dne 21. 6. 2017 k EIA - záměru „I/46 Olomouc – východní tangenta“, které požadovalo respektovat zájmy státní památkové péče v řešeném území, musíme konstatovat, že nebyly v nyní předložené projektové dokumentaci tyto zájmy plně zohledněny a předložený projekt je podle našeho názoru nadále v rozporu s hájenými památkovými zájmy v území a doporučujeme ho v této formě přepracovat (neakceptovat) a s řešením v předloženém návrhu nesouhlasit.

Důvodnění: Předložený projekt neobsahuje variantu s přísypy svahů plánovaného silničního tělesa východní tangenty. Provedení silničního tělesa bez přísypů tento prvek v krajině nevhodně ještě více zvýrazní. Je nutné, aby nová silniční komunikace byla plynule začleněna do krajinného reliéfu, což by přísypy do jisté míry umožnily.

Dále jsme toho názoru, že pro alej, její působení v krajině, a rovněž z důvodu zachování průběhu historické komunikace v její stávající (chráněné) stopě, je navržená varianta odklonu a druhotného napojení současné silnice I/46 nevhodná. Z hlediska dálkových pohledů bude vytvářet výrazný zásah do původních hodnot a hmoty aleje, zdvojí v předmětné části samotnou poutní alej a navýší v daném úseku plochu silnic I/46 a III/4432 o dva další silniční pruhy, včetně napojení na alej. Vytvořením souběžné komunikace s nájezdovým obloukem na silnici, vedoucí ponechanou částí stávající komunikace s alejí, by došlo k dalšímu nevhodnému zvýraznění linie východní tangenty v krajině, která již sama o sobě představuje negativní zásah do původní krajinné kompozice, jež je předmětem ochrany. Současně by došlo zejména v důsledku realizace předloženého návrhu nájezdu k dalšímu porušení pravidelnosti aleje (na jedné straně by musel být odstraněn delší úsek v důsledku nájezdu) i k narušení jejího, ve volné krajině vyváženého okolí.

Doporučení:

Doporučujeme, aby byla prověřena námi ve zmiňované vyjádření k EIA (čj. NPU-391/41020/2017 ze dne 21. 6. 2017) uváděná varianta výškového křížení nové komunikace a poutní aleje ve stávající linii, tedy bez odklonu a druhotného napojení současné silnice I/46 prezentované v předloženém projektu.

Z hlediska památkových hodnot je plnohodnotné výškové přemostění přijatelnější z těchto důvodů:

- Zůstane **funkční a průjezdná původní trasa poutní aleje**, tj. současné dopravní propojení pro osobní a městskou hromadnou dopravu mezi Chválkovicemi a Samotíškami.

- Bude zrušeno sporné napojení příjezdu nové silnice od ulice Železniční na stávající silnici v poutní aleji.
- Bude zmenšena šířka východní tangenty na jižní straně prostoru OP KH a SK, a to z šestiproudé silnice na čtyřproudou silnici. Bude zrušen navazující úsek původní aleje na navrženou přeložku, který vytváří v části poutní aleje čtyřproudové silniční těleso.
- Budou zmenšeny negativní dopady nadbytečných dopravních a stavebních zásahů, rozšířených v okolní volné krajině OP KH a SK, tj. (viditelný násyp nově navržené silnice).
- Vytvoří se menší pohledový a prostorový zásah do stávající koncepce aleje, než u současně předložené varianty.
- Zúžení silničního profilu u případné lávky pro pěší a cyklistický provoz by narušilo plynulou linii komunikace, která minimálně od vzniku původní aleje a obou barokních dominant sloužila silničnímu provozu. Navrhované zúžení by odporovalo principu tvorby barokních alejí a barokních úprav v krajině.

Závěrem si dovoluujeme upozornit na níže uvedené nedostatky v předložené projektové dokumentaci:

V kapitole 1.5. Vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, vliv stavby na odtokové poměry v území je v odstavci Vliv na památkově chráněné objekty uvedeno: *Výškové vedení trasy I/46 respektuje památkově chráněný koridor Svatý Kopeček-Klášteří Hradisko. Lávka SO 222 a stezka pro cyklisty SO 134 jsou navrženy tak, aby nedošlo k zásahu do stromové aleje podél silnice III/4432. Napojením přeložky silnice III/4432 (SO123) a přeložkou 4-HOZ Toveř dojde k minimálnímu zásahu do aleje.* Přičemž v textu zcela chybí upřesnění zásahu do aleje.

Ve 2. odst. na str. 78 (2.6.3.9. Objekty řady 800 – objekty úpravy území) není ani náznak řešení doplnění a úpravy aleje po výstavbě navrhovaných dopravních staveb. Navíc, navrhované keře k výsadbě, které jsou vysoké i přes 5 m a mají být vysazeny na svazích u silničního tělesa (v ochranném pásmu) je silnice I/46 vedena na náspech, viz příložená situace - Celkový situační výkres, m 1 : 5000). Současně mají být u navrhované dopravní stavby vysazeny i stromy. Veškerá hmota zeleně tak nevhodně zdůrazní linii přetínající pohledové vazby mezi dominantou kláštera Hradiska a dominantou baziliky Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku. Je zde zcela opomenuta nemovitá kulturní památka poutní alej s kostelem sv. Barbory, kapličkou a drobnými objekty, zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod č. r. 40162/8-1741, kterou navržená stavba silnice I/46 protíná a v části památkově chráněnou alej ničí. Jsme toho názoru, že jsou zde zcela opomenuty požadavky k eliminaci negativních vlivů na danou kulturní památku.

Ve 3. odstavci na str. 3 (1.1. Charakteristika stavebního pozemku) je sice zmíněn významný krajinný výsek s barokní krajinnou kompozicí a jeho ochrana v rámci ochranného pásma, nikoliv však alej samotná, jako kulturní památka, která tvoří kompoziční páteř dochovaného kompozičního uspořádání.

Na str. 41 v popisu objektu SO 222 – Lávka po cyklisty a pěší přes I/46 v km 6,086 je konstatováno, že přemostění je minimalizováno s ohledem na alej. Není zde zmíněno, že celkové řešení, si vyžádá zásah do aleje v místě napojení silnice vedoucí od navrhovaného kruhového objezdu za lávkou.

Na str. 82 (4.1. Řešení vegetace a souvisejících terénních úprav) je v popisu konstatováno, že náhradní výsadby budou upřesněny pouze na základě rozhodnutí o kácení dřevin (patrně dle zák. 114/92 Sb.). V popisu není navrženo doplnění aleje, přičemž lze předpokládat i poškození stromů mimo samotnou stavbu v rozsahu staveniště.

Na str. 79 u objektu SO 802 – Náhradní výsadby je v popisu konstatováno, že náhradní výsadby budou provedeny pouze podle požadavků orgánu ochrany přírody, nikoliv orgánu státní památkové péče, přestože část stavby se nachází v památkově chráněném území OP KH a SK, a přestože podle předloženého návrhu dojde k odstranění i poškození stromů v aleji, která je kulturní památkou.

Na str. 80 u objektu SO 811 – příprava území a ploch dočasného záboru, kácení zeleně, odhumusování, není v popisu specifikován rozsah kácení aleje, která je jako celek kulturní památkou.

Na str. 85 (5.2.2. Ochrana památných stromů) je v popisu konstatováno: „Lávka SO 222 a stezka pro cyklisty SO 134 jsou navrženy tak, aby nedošlo k zásahu do stromové aleje podél silnice III/4432. Napojením přeložky silnice III/4432 (SO 123) a přeložkou 4-HOZ Toveř dojde k minimálnímu zásahu do aleje.“ Rozsah zásahu do aleje zde není specifikován, stejně jako způsob ochrany stromu, dotčených navrhovanou stavbou.

V předloženém situačním výkrese jsou sice zakresleny hrany pohledových úhlů, ale není zde zakreslena hranice ochranného pásma KH a SK a rozsah kulturní památky poutní aleje s kostelem sv. Barbory, kapličkou a drobnými objekty. Je nutno je doplnit a popsat v legendě.

Předložená projektová dokumentace pro územní rozhodnutí „I/46 Olomouc – východní tangenta“ je podle našeho názoru v rozporu se zájmy státní památkové péče, a to v souvislosti s absencí přísypů podél silničního tělesa východní tangenty a v úseku od křížení východní tangenty s alejí a na památkově chráněném území OP KH a SK, proto požadujeme projektovou dokumentaci v tomto úseku přepracovat.

Upozorňujeme, že toto konzultační vyjádření nenahrazuje správní rozhodnutí věcně a místně příslušného orgánu státní památkové péče, kterým je odbor památkové péče Magistrátu města Olomouce.

Mgr. František Chupík, Ph.D.
ředitel

Na vědomí

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče, Hynaisova 10, 779 11 Olomouc
NPÚ, GŘ, oddělení specialistů, Ing. arch. I. Merunková ZDE
NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, PP/G, Mgr. Ondřej Belšík ZDE
NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, PP/G, Ing. arch. Helena Grassová ZDE
NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, PP/S, Ing. Petr Kubeša ZDE
NPÚ, ú. o. p. v Olomouci, PP/S, Mgr. Miroslav Papoušek ZDE